2 Νοεμβρίου 2016

Η Απελευθέρωση του Αγίου Όρους, σαν σήμερα, 2 Νοεμβρίου 1912

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Άγιον Όρος / Σαν σήμερα για να μην ξεχνιόμαστε... (ιστορικά γεγονότα & Παγκόσμιες ημέρες)

Το πρωί της 2ας Νοεμβρίου 1912, από το λιμάνι του Μούδρου της Λήμνου, αποπλέει Μοίρα του Ελληνικού Στόλου με επικεφαλής το θρυλικό Θωρηκτό «Γ. Αβέρωφ», υπό τον Ναύαρχο Παύλο Κουντουριώτη, και κατευθύνεται προς το Άγιο Όρος.

Το Θωρηκτό «Γ. ΑΒΕΡΩΦ» επικεφαλής νηοπομπής.

Η παρουσία των πολεμικών σκαφών στα ανοικτά της χερσονήσου του Άθω, γίνεται αντιληπτή από τους μοναχούς των παραθαλασσίων μοναστηριών και κελλιών και κάτω από τις χαρμόσυνες κωδωνοκρουσίες εκατοντάδων καμπάνων τα πλοία πλησιάζουν τις ακτές του Αγίου Όρους.

Στις 11.30 οι Μονές φέρονται σημαιοστολισμένες ενώ οι μοναχοί αλλαλάζοντας από χαρά κανονιοβολούν και τυφεκιοβολούν. Το Θωρηκτό “Γ. Αβέρωφ” ανταποδίδει με 21 χαιρετιστήριες βολές.

Στη Δάφνη αγκυροβολεί το Αντιτορπιλικό «Θύελλα» και αποβιβάζει άγημα από 40 άνδρες, οι οποίοι ανεβαίνουν και απελευθερώνουν τις Καρυές. Ο επικεφαλής αξιωματικός του αγήματος «εν ονόματι του Βασιλέως των Ελλήνων» επικυρώνει την αποβατική ενέργεια και χαρακτηρίζει τον Καϊμακάμη, τους υπαλλήλους και τη μικρή τουρκική δύναμη «ως αιχμαλώτους πολέμου άνευ πολεμικής τινός ενεργείας». Ταυτόχρονα στη Δάφνη και στις Καρυές υψώνεται η Ελληνική Σημαία.

Το «Γ. Αβέρωφ» με τα ανιχνευτικά «Ιέραξ» και «Πάνθηρ» κατευθύνονται στον όρμο του Πρόβλακα, κοντα στα Νέα Ρόδα, όπου αποβιβάζουν 200 άνδρες, οι οποίοι καταλαμβάνουν την διώρυγα του Ξέρξη. Από τη στιγμή αυτή, στις 2 Νοεμβρίου 1912, μετά από 488 χρόνια υποδουλώσεως, ταπεινώσεων και πολλών περιπετειών, το Άγιον Όρος απελευθερώνεται. Στις 18.00 τα πλοία αποπλέουν για Λήμνο, εκτός του “Θύελλα” που σπεύδει προς Ικαρία.

Την επόμενη ημέρα, στις 3 Νοεμβρίου, συνήλθαν σε συνεδρίαση οι αντιπρόσωποι όλων των Μονών, εκτός της Ρωσικής, και υπεγράφη στον κώδικα των πρακτικών της συνεδρίας πράξη, δια της οποίας διαπιστωνόταν η κατάλυση των τουρκικών αρχών. Η επίσημη δε πράξη έγινε στις 5 Νοεμβρίου 1912.

Έλληνες στρατιώτες στην απελευθέρωση του Αγίου Όρους, το 1912. Αναμνηστική φωτογραφία με μοναχούς στην Κερασιά, στην πορεία τους προς την κορυφή του Άθω (πάνω)
Στρατιώτες στα Καυσοκαλύβια, 1912 (κάτω)
φωτογραφίες http://www.athosmemory.com

Στις 4 Νοεμβρίου 1912 η Ιερά Κοινότητα αποστέλλει ευχαριστήριο τηλεγράφημα για την απελευθέρωση του Αγίου Όρους στον πρωθυπουργό Ελευθέριο Βενιζέλο, ο οποίος και απάντησε ως εξής:

«Ο Πρόεδρος του Υπουργικού Συμβουλίου

Εν Αθήναις τη 25η Νοεμβρίου 1912

Πανοσιολογιώτατοι,

Μετά βαθυτάτης συγκινήσεως αποδεχόμενος τον φιλόστοργον υμών ασπασμόν ευχαριστώ από μέσης καρδίας επί ταις τιμητικαίς εκφράσεσι, δι’ ων με περιβάλλουσι αι υμέτεραι Αγιότητες.

Αντισυγχαίρων δε επί ταίς νίκαις, αίτινες θεία συνάρσει στέψασαι τα ελληνικά όπλα απελύτρωσαν και τους της Αθωνιάδος τόπους, επικαλούμαι τας προς τον Ύψιστον υμετέρας δεήσεις υπέρ της κατά τους κοινούς πόθους περατώσεως του Ιερού αγώνος.

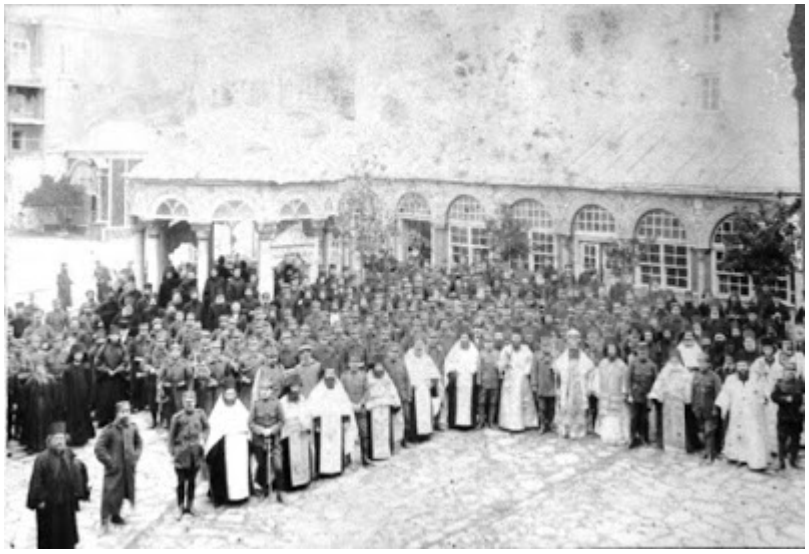

φωτογραφίες ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ

Η πλειοψηφία των μοναχών, πλην των Ρώσων, πανηγυρίζει το τέλος της αλλόθρησκης οθωμανικής κατοχής και κυρίως για την αυτονόητη προοπτική ενσωμάτωσης του Αγίου Όρους στον Εθνικό Κορμό. Ωστόσο η de jure αναγνώριση της Ελληνικής κυριαρχίας στον Άθω, που αρχικά επιχειρήθηκε να αποτραπεί από άλλα ορθόδοξα κράτη, έγινε το 1919 με τη Συνθήκη του Νεϊγύ και οριστικά το 1920 με τη Συνθήκη των Σερβών.

Και ενώ όλη η Ελλάδα πανηγύριζε την απελευθέρωση της Μακεδονίας και το Άγιον Όρος τη δική του, φανερά πλέον και απροσχημάτιστα στην Ιερά Μονή Ζωγράφου «βρέθηκε» εγκατεστημένος όχι ευκαταφρόνητος σε αριθμό και οπλισμό επίλεκτος για την αποστολή, βουλγαρικός στρατός και η Μονή υπό βουλγαρική κυριαρχία και κατοχή.

Στη φωτογραφία εικονίζεται το απόσπασμα του βουλγαρικού στρατού. Στο πίσω μέρος η φωτογραφία φέρει στα βουλγαρικά την υπογραφή του αρχηγού του αποσπάσματος «Αξιωματικός Γεώργιος Δημητρίεβιτς» και τη σημείωση: «Στρατιώται από την Βουλγαρίαν εις το Άγιον Όρος εις την Μονήν Ζωγράφου, 23 Μαρτίου 1913».

Οι βούλγαροι επιδίωξαν μόνιμη εγκατάσταση στη Μονή Ζωγράφου και στο επίνειο αυτής. Παράλληλα άρχισαν να διεκδικούν μέρος της Αγιορείτικης γης για το βουλγαρικό κράτος. Ύψωσαν τη βουλγαρική σημαία στη μονή και παρέμειναν και

όλο το χειμώνα και την άνοιξη του 1913. Εν τω μεταξύ το απόσπασμα προχώρησε μέχρι τις Καρυές, πρωτεύουσα του Όρους, αλλά εκεί η παρουσία Ελληνικών δυνάμεων συνετέλεσε στην επιστροφή των Βουλγάρων στη μονή Ζωγράφου χωρίς να δημιουργηθούν επεισόδια.

Το ελληνικό κράτος όμως άρχισε να ανησυχεί και να λαμβάνει μέτρα προληπτικώς καθώς οι σχέσεις Ελλήνων και Βουλγάρων οξύνθηκαν τόσο ώστε να επίκειται η κήρυξη πολέμου μεταξύ τους, που άλλωστε συνέβη. Η δύναμη του Ελληνικού στρατού και της Χωροφυλακής, που είχε εγκατασταθεί στο Άγιον Όρος ήταν μικρή. Έτσι ύστερα από συνεννόηση του Έλληνα αστυνόμου με δύο κελιώτες μοναχούς, τους Γέρομτα Αβέρκιο και Ιωάννη Κομβολογά δημιουργήθηκε

υ Έλληνες κελλιώτες και άλλους

Μετά την έναρξη του Β’ Βαλκανικού πολέμου και την άρνηση του βουλγαρικού

στρατού να παραδοθεί σε μονάδα του Ελληνικού στόλου, ομάδα κελλιωτών και λαϊκών με επί κεφαλής τον αστυνόμο, πολιόρκησε την οχυρωμένη μονή Ζωγράφου και έριξε μερικές εκφοβιστικές βολές. Η στενή πολιορκία και η πάροδος του χρόνου ανάγκασαν το βουλγαρικό τμήμα να παραδοθεί στις 21 Ιουνίου και να μεταφερθεί αιχμάλωτο στον Πειραιά. Εν τω μεταξύ είχε αναγγελθεί η νικηφόρος προέλαση και καταδίωξη του βουλγαρικού στρατού από τον Ελληνικό στις μάχες Κιλκίς- Λαχανά. Κάτι παρόμοιο είχε συμβεί και με την κατάληψη της Θεσσαλονίκης από τον Ελληνικό στρατό όπου οι Βούλγαροι εξεδιώχθησαν με μάχη.

Οι Έλληνες δεν προέβησαν σε καμιά ενέργεια κατά των Ζωγραφιτών μοναχών εφόσον είχαν αποχωρήσει και τα στρατεύματα από εκεί.

ΚΡΗΤΕΣ ΚΑΙ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΑΘΩΝΟΣ

του Παναγιώτη Μελικίδη

Το Άγιον Όρος απελευθερώθηκε στη διάρκεια των Βαλκανικών πολέμων και συγκεκριμένα τον Νοέμβριο του 1912. Στο σημείωμα αυτό θα αναφερθούμε σε κάποιες πτυχές, αρκετά ενδιαφέρουσες πιστεύω, που αφορούν την απελευθέρωση του Άθωνα από τον τουρκικό ζυγό, βασισμένοι κυρίως στο πόνημα του ιστορικού Α. Στιβακτάκη «Το Άγιον Όρος και η Κρήτη».

Η διαταγή για την κατάληψη του Αγίου Όρους απευθυνόταν στο Πρώτο Ανεξάρτητο Τάγμα Κρητών-Τάγμα Κολοκοτρώνη- επικεφαλής του οποίου ήταν ο στρατηγός Ιωάννης Σ. Αλεξάκης. Το Τάγμα αυτό είχε ως πεδίο επιχειρήσεων την περιοχή της Χαλκιδικής και πήρε εντολή να κινηθή προς την Ιερισσό, την πύλη του Αγίου Όρους στην ανατολική πλευρά της χερσονήσου του Άθω. Αποστολή των Κρητικών ήταν να αποτραπή πιθανή προσπάθεια των βουλγαρικών στρατευμάτων να καταλάβουν το Περιβόλι της Παναγίας με την πρόφαση ότι η Ι.Μ. Ζωγράφου ανήκει στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Βουλγαρίας. Πράγματι η παρουσία ελληνικού

στρατού στην πόλη της Ιερισσού έπαιξε αποτρεπτικό ρόλο ακόμα και στη σκέψη των Βουλγάρων να «ελευθερώσουν» πρώτοι τον Άθωνα από τους Τούρκους.

Για την επίτευξη του δεύτερου στόχου ο λόχος των Κρητών ξεκίνησε την Κυριακή 4 Νοεμβρίου 1912 και στις 10, περίπου, η ώρα για να πραγματοποιήση τη δεύτερη φάση του σχεδίου που ήταν η απελευθέρωση του Όρους, χωρίς όμως να γνωρίζη ότι δυό μέρες πριν τμήματα του ελληνικού στρατού και του ναυτικού κατέλαβαν τη μοναστική πολιτεία. Αφού, λοιπόν, προχώρησαν και φτάσανε στον λεγόμενο Ισθμό του Ξέρξη, πληροφορήθηκαν ότι το Όρος καταλήφθηκε ήδη από ελληνικές δυνάμεις και δίνονταν εντολή να μην προχωρήσουν άλλο αφού δεν υπήρχε πλέον λόγος.

Η μεταφορά της διαταγής στενοχώρησε τους Κρήτες, οι οποίοι εκείνες τις ημέρες ζούσαν με την ελπίδα, την χαρά και το όραμα ότι αυτοί πρώτοι θα απελευθέρωναν το Άγιον Όρος. Έτσι συγκεντρώθηκαν οι στρατιώτες ανά ομάδες και άρχισαν να εκδηλώνουν τα συναισθήματά τους. Οι ζωηρότεροι, κατά τη μαρτυρία του στρατηγού Αλεξάκη, έλεγαν: «Ίσαμε επαέ ναρθούμε, στο κατώφλι του Αγίου Όρους, και να μην πάμε παραμέσα, να ίδωμεν έστω μίαν Μονήν, ποιός Θεός το θέλει;». Μάλιστα στην αναφορά του Λόχου (6 Νοεμβρίου 1912) παρουσιάστηκαν μερικοί στρατιώτες που ζητούσαν να μεταβούν στην Αθωνική πολιτεία, αλλά ο λοχαγός τους εξήγησε ότι βάσει των διαταγών κάτι τέτοιο ήταν αδύνατον.

Πως όμως εξηγείται η αγάπη των Κρητικών για το Άγιον Όρος; Πέρα από την αίγλη που έχει σ’ όλη την Χριστιανωσύνη, οι Αγιορείτες πατέρες συχνά έφερναν στη Κρήτη ιερά άμφια, θαυματουργές εικόνες, ιερά λείψανα κατά τη διάρκεια κυρίως των συχνών και αιματηρών κρητικών επαναστάσεων εναντίον του τουρκικού ζυγού, προκειμένου να ανυψώσουν το ηθικό των Κρητικών. Επίσης Αγιορείτες έφερναν το εργόχειρά τους για να τα πουλήσουν στο νησί. Ακόμη οι στρατιώτες του λόχου είχαν ακούσει για την ζωή αγιασμένων μοναχών του Άθω, για τα κειμήλια που φυλάσσει κάθε Μονή, για τις θαυματουργές εικόνες και για τα άγια λείψανα, όπως επίσης ξέρανε και για το μοναδικό φυσικό περιβάλλον της περιοχής αυτής.

Πηγή: agioritikesmnimes.blogspot.gr